

Навіны

Беларускага Народнага Фронту

Выдасця са сьнежня 1988.

СПЭЦЫЯЛЬНЫ
ВЫПУСК

«АДРАДЖЭНЬНЕ»

Цана 25 кап.

«ХТО АД НАРАДЖЭНЬНЯ БЯЗ СОРАМУ, ТАМУ НЯ ВЫПРАВИЦЦА»

Фота з архіву В.Дубіні

Спроба путчу не ўдалася, але ўсе праявілі сябе

ТАТАЛІТАРЫСЦКІ ПРЫЁМ ЗАХОПУ ўЛАДЫ

Зьява народных дэпутатаў БССР ад Апазіцыі Беларускага Народнага Фронту ў Вярхоўным Савеце БССР

У ноч з 18 на 19 жніўня г.г. у Маскве шэрагам асобаў, якія займаюць адказныя дзяржаўныя пасады Саюзу ССР зробленая спроба дзяржаўнага перавароту. Гэтая спроба парушае арт. 127³ п.15 дзейнай Канстытуцыі СССР і арт. 12 Закону Саюзу ССР «Аб прававым рэжыме надзвычайнага становішча». Згодна з гэтымі заканадаўчымі актамі, Прэзідэнт Саюзу ССР можа абвясціць надзвычайнае становішча ў асобных рэгіёнах СССР толькі са згоды адпаведных органаў дзяржаўнае ўлады рэспублік «у інтарэсах гавараньня бяспекі грамадзянаў СССР пры стыхійных бедзтвах, буйных аварыях або катастрофах, эпідэміях, а таксама пры масавых беспарадках». Такім чынам, законных падставаў для ўвядзеньня надзвычайнага становішча ў Беларусі й СССР няма. Разам з тым, праз 10 годзін пасля абвясчэньня надзвычайнага становішча, адсутнічае Заява Прэзідэнта СССР М.С.Гарбачова аб добраахвотным складаньні сваіх паўнамоцтваў і мэдычнае заключэньне аб стане

(Працяг на стар. 2)

СА ЗВАРОТУ БЮРО ЦК КП БЕЛАРУСІ

(Падаем правапісам арыгіналу). Краіна ўступіла ў новую, надзвычай адказную паласу выпрабаваньняў. У выніку рэда прычынаў перабудова, пачэтая ў красавіку 1985 г. у інтарэсах народзе зойшла ў тупік. Паўсюдна парушаны эканамічныя сувязі, паралізаваны вядучыя галіны народнай гаспадаркі, на грані развалу знаходзіцца сельская гаспадарка.

Страчана кіруемацьць грамадствам, знізілася дысцыпліна, небывала ўзрасла злачыннасць, бушуе палымя палітычнага проціборства. Узраслае небяспека грамадзянскай вайны пры відавочнай слабасьці выканаўчай ўлады.

Такое развіццё падзеяў вымусіла кіруніцтва краіны прыняць неадкладныя меры па пераадоленню навішай небяспекі. Свораны Дзяржаўны камітэт па надзвычайнаму становішчу, да якога перайшла ўся паўната ўлады. («Звязда», 21.8.1991)

СА ЗВАРОТУ ПРЭЗІДЫЮМУ ВС БССР

(Падаем правапісам арыгіналу). Прэзідыюм Вярхоўнага Савета Беларускай ССР заяўляе, што для нас цяпер самае галоўнае – захаваць цэласнасьць дзяржавы, стабілізаваць і ўмацаваць эканоміку, узяць міжнародны абавязак краіны, не дапусціць аслабленьня яе абароназдольнасці. Неабходна і ў далейшым улічваць думку народна, які выказаў на рэферэндуме сваю падтрымку заключэньню сьвязнага дагавора. Толькі сумеснымі намаганьнямі можна пераадолець існуючыя цяжкасьці, у тым ліку вынікі чарнобыльскай катастрофы. («Народная газета», 21.8.1991)

ТАТАЛІТАРЫСЦКІ ПРЫЁМ ЗАХОПУ УЛАДЫ

(Працяг са стар. 1)

яго здароўя. У сувязі з гэтым, законным кіраўніком Саюзу ССР за-
ствецца Прэзідэнт СССР, які можа быць адхілены ад свае пасады
ня менш як 2/3 галасоў ад агульнае колькасці Зьезду народных
дэпутатаў СССР.

Зьдзейсьненым 18-19 жніўня г.г. актам большавікі-камуністы
яшчэ раз пацвярджаюць сваю прыхільнасьць да гвалтоўнага выра-
шэньня сацыяльных і іншых праблемаў. Мы маем дачыненне з та-
талітарэйскімі прыёмамі захопу ўлады.

Дэпутаты ад Апазіцыі ў Вярхоўным Савеце Беларускай ССР
заклікаюць усіх грамадзян Беларусі захоўваць арганізаванасьць,
вытрымку і дысцыпліну, выконваць толькі рашэньні куанстытуцыйных
органаў улады. Заклікаем нашых выбаршчыкаў праводзіць, пачынаю-
чы з 20 жніўня, пасля 18 гадзін, сустрэчы з народнымі дэпутатамі
ўсіх узроўняў і запатрабаваць спынення дзейнасьці незаконнага
«Дзяржаўнага Камітэту па надзвычайным становішчы» ў СССР.

Мы зьвяртаемся да вайскоўцаў Савецкіх Узброеных Сіл,
супрацоўнікаў МУС і КДБ БССР з заклікам захоўваць вернасьць
Канстытуцыі Беларускай ССР і Саюзу ССР, свайму службавому
абавязку, пазьбягаць ужываньня сілы і ўстрымацца ад падтрымкі
неканстытуцыйных органаў.

Апазіцыя ў Вярхоўным Савеце Беларускай ССР патрабуе
тэрміновага скліканьня надзвычайнае сэсіі ВС БССР для абмеркаваньня
становішча, што склалася, і прыняцьця неабходных мераў.

Я.Новікаў, Л.Баршчэўскі, Л.Зданевіч, В.Голубеў, І.Гермянчук,
Б.Гюнтар, А.Трусаў, М.Крыжановіч, С.Папкоў, Я.Цумараў,
Г.Грушавы, Ю.Беленькі, Л.Дзвэйка, У.Новік, У.Станкевіч, У.Заблоцкі,
С.Навумчык, Г.Сямдзянава, З.Пазьняк, В.Какоўка, С.Слабчанка,
П.Садоўскі.

19.8.1991

«ГКЧП» — САМАЗВАНЦЫ

Заява народных дэпутатаў Менскага гарадскога Савету
народных дэпутатаў

Паважаныя Менчукі!

Рэакцыйныя сілы, баючыся незваротнасьці дэмакратычных
зьменаў, перайшлі ў контр наступ. Выкарыстоўваючы антыкансты-
туцыйныя, змоўніцкія мэтады, самазваны камітэт адхіліў ад улады
законна выбранага Прэзідэнта краіны М.С.Гарбачова і аб'явіў аб
увадзеньні надзвычайнага становішча. Гэта азначае канец курсу на
дэмакратычныя рэформы і, у канчатковым выніку, прывядзе краіну
да поўнага эканамічнага краху. Падобныя антыканстытуцыйныя
дзеянні фактычна зьяўляюцца дзяржаўным пераваротам і ўяўля-
юць велізарную небяспеку для краіны, бо могуць прывесці да
ўзнікненьня грамадзянскае вайны.

Мы, народныя дэпутаты Менгарсавету, зьяўляем свой пратэст
у сувязі зь незаконным адхіленьнем з пасады Прэзідэнта М.С.Гар-
бачова, выказваем сваю заклапочанасьць ягоным лёсам.

Заклікаем жыхароў г. Менску захоўваць вернасьць законна
выбраным органам улады і дамагацца ўсімі канстытуцыйнымі
метадамі спынення дзейнасьці Дзяржаўнага камітэту па
надзвычайным становішчы.

Дэпутаты Менскага гарадскога Савету народных дэпутатаў:

П.Волкаў, М.Бусьнюк, А.Жучкоў, І.Калева, Г.Вашчанка,
Л.Навуменка, Я.Кушмар, В.Чарняўскі, А.Завадзік, Г.Усаў, М.Фрыд-
лянд, Г.Куневіч, А.Жызьнеўскі, М.Стральцоў, А.Кулікоў, М.Бушыла,
В.Пракаповіч, М.Расолька, Д.Жданюк, М.Кобаса, М.Пліска, А.Гу-
рыновіч, У.Несьцер, А.Бяляцкі, С.Дуброўскі, А.Суша, М.Пугачоў,
А.Дабравольскі (народны дэпутат СССР), Г.Стэльмах, А.Бабак,
У.Мацяш.

ПУТЧЫСТЫ НЕ ПАВІННЫ МЕЦЬ ПАДТРЫМКІ

Народныя дэпутаты БССР З.Пазьняк, В.Голубеў, Я.Новікаў,
Б.Гюнтар, С.Папкоў, М.Крыжановіч, Л.Дзвэйка, М.Сухач накіравалі
Старшыню Камітэту дзяржаўнай бяспекі БССР сп. Э.Шыркоўскаму
і Міністру ўнутраных справаў БССР сп. Ул.Ягораву звароты нас-
тупнага зместу:

Спроба антыканстытуцыйнага вайсковага перавароту, зробленая
ў ноч з 18 на 19 жніўня гэтага году групаю палітычных аван-
турыстаў у Маскве, накіраваная супраць дэмакратыі, законных ор-
ганаў улады і суверэнітэту рэспублік, зьяўляецца дзяржаўным зла-
чынствам. Безадказныя дзеянні путчыстаў у СССР не павінны мець
анякае падтрымкі на Беларусі. Усе іхнія распараджэньні зьяўля-
юцца незаконнымі і не павінны выконвацца ніякімі органамі ўлады
Беларускай ССР.

Мы заклікаем Вас правіць дзяржаўную мудрасьць, вытрымку,

вернасьць Беларускай Рэспубліцы, не прымаць ніякіх патрабаваньняў
і загадаў так званнага Камітэту па надзвычайным становішчы,
выконваць законы і Канстытуцыю БССР.

АПОШНЯЯ ФАЗА ІСНАВАНЬНЯ ІМПЭРЫІ

Зварот кіраўніцтва Беларускага Народнага Фронту
«Адраджэньне», Нацыяналь-дэмакратычнай партыі Беларусі,
Беларускай Сацыяль-дэмакратычнай Грамады, Аб'яднанай
дэмакратычнай партыі Беларусі, Менскага гарадскога
страйкаму (стачкома)

19 жніўня адбылася спроба антыканстытуцыйнага захопу ўла-
ды ў Савецкім Саюзе і зьмяшчэньне Прэзідэнта Гарбачова нібыта
«па стане здароўя». Пераварот учыніла савецкая камуністычная і
ваенна-прамысловая наменклятура. Створана хунта пад назваю
«дзяржаўны камітэт па надзвычайным становішчы», куды ўвайшлі
Янаеў, Язаў, Кручкоў, Пуга, Паўлаў, Бакланаў, Старадубцаў, Цізякоў
— найбольш кансэрватыўныя прадстаўнікі кіраўніцтва КПСС.

Пераварот хочучь зрабіць людзі ўчарашняга дня, дзеячы без
пэрспектывы. Антыканстытуцыйны захоп улады ў Савецкім Саюзе
кансэрватыўнымі сіламі стварае пагрозу дэмакратыі, свабодзе і
суверэнітэту рэспублік. Такі паварот падзеяў — тыповы для кан-
ючых рэжымаў і паміраючых імперыяў. Гэтая апошняя фаза іхняга
існаваньня, аднак, самая небяспечная. Таму патрэбныя вытрымка,
упэўненасьць у будучыні і разважлівасьць, каб годна прайсьці
празь небяспечны апошні пэрыяд трываньня імперыі.

Ня можа быць ніякае веры ніякім абяцаньням путчыстаў. Бу-
дучы і раней пры ўладзе, яны давалі народ да беднасьці, а эка-
номіку — да краху.

Мы, людзі Беларусі, павінны памятаць, што імперыя КПСС ня
мае ніякіх правоў на нашэ жыцьцё, нашу гаспадарку, нашу тэры-
торыю і наш народ. Нельга прызнаваць і выконваць распараджэньні
большавіцкіх змоўшчыкаў, якія абапіраюцца на бяспраўе і грубую
ваенную сілу.

Дзейнасьць самазванага «прэзідэнта» і яго супольнікаў не
павінна распаўсюджвацца на тэрыторыю суверэннае Беларусі. Калі
Прэзідыум Вярхоўнага Савету БССР ня прыме адпаведнае заявы,
ня скліча нечарговае сэсіі ВС БССР — ягоня ўдзельнікі назаўсёды
пакрыюць сябе ганьбаю здраднікаў і паслугачоў хунты.

Кожны чалавек або дзяржаўны орган, які падтрымлівае неза-
конны, злачынны «камітэт» і выконвае яго распараджэньні, нясе
крывінальную адказнасьць. Разам з тым, усе дзеянні народу ў
абарону сваіх правоў, законаў і Канстытуцыі Беларускай Рэспублікі,
накіраваныя супраць путчыстаў, зьяўляюцца законнымі.

Людзі ў розных рэспубліках падымаюцца на барацьбу са
злачыннай хунтаю. Мы заклікаем да дзейснае салідарнасьці ўсіх,
каму дарагая свабода і дабро народаў, падтрымліваем заклік Бе-
рыса Ельцына распачаць бестэрміновы страйк на рабочых мейсцах.

Усе дэмакратычныя сілы Беларусі, усе людзі добрае волі па-
вінны зараз аб'яднацца на адной плятформе — плятформе абароны
дэмакратыі і незалежнасьці Беларусі.

Жыве Беларусь!

19 жніўня 1991

САДЗЕЯНЬНЕ ХУНЬЦЕ — ЦЯЖКОЕ ЗЛАЧЫНСТВА

Зварот да народных дэпутатаў,
кіраўнікоў прадпрыемстваў і ведамстваў Беларускай ССР

20 жніўня 1991

У сувязі са спробаю антыканстытуцыйнага захопу ўлады ў
СССР у ноч з 18 на 19 жніўня гэтага году групаю кансэрватыўнага
камуністычнага кіраўніцтва дэпутацкая Апазіцыя БНФ у Вярхоўным
Савеце БССР зьвяртаецца да народных дэпутатаў усіх узроўняў,
да кіраўнікоў прадпрыемстваў і ведамстваў з заклікам выконваць
Канстытуцыю і законы Беларускай ССР.

Дзеянні групы путчыстаў у СССР зьяўляюцца крывінальным
злачынствам, а створаны імі самазваны «Камітэт па надзвычайным
становішчы» — антызаконным. Таму ніякія патрабаваньні і распа-
раджэньні змоўшчыкаў з «Камітэту» не павінны прымацца пад увагу
і, тым больш, выконвацца на тэрыторыі Беларусі. Выкананьне гэтых
распараджэньняў можа расцэньвацца як садзьяньне дзяржаўным
злачынцам.

Заклікаем народных дэпутатаў усіх узроўняў, кіраўнікоў прад-
прыемстваў і ведамстваў Беларускай ССР разам з усімі людзьмі
добрай волі адстаяць суверэнітэт Рэспублікі, правы чалавека, зако-
ны і дэмакратычныя пераўтварэньні на Беларусі.

Дэпутаты Апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце БССР:

З.Пазьняк, В.Голубеў, У.Заблоцкі, В.Зяленін, С.Папкоў, С.На-
вумчык, У.Станкевіч, А.Трусаў, Б.Гюнтар, Л.Дзвэйка, Л.Баршчэўскі,
Я.Цумараў.

К гражданам России

В ночь с 18 на 19 августа 1991 года отстранён от власти законно избранный Президент страны.

Какими бы причинами ни оправдывалось это отстранение, мы имеем дело с правым, реакционным, антиконституционным переворотом.

При всех трудностях и тяжелейших испытаниях, переживаемых народом, демократический процесс в стране приобретает всё более глубокий размах, необратимый характер. Народы России становятся хозяевами своей судьбы. Существенно ограничены бесконтрольные права неконституционных органов, включая партийные. Руководство России заняло решительную позицию по Союзному Договору, стремясь к единству Советского Союза, единству России. Наша позиция по этому вопросу позволила существенно ускорить подготовку союзного договора, согласовать его со всеми республиками и определить дату его подписания — 20 августа с.г.

Такое развитие вызывало озлобление реакционных сил, толкало их на безответственные, авантюристические попытки решения сложнейших политических и экономических проблем силовыми методами. Ранее уже предпринимались попытки осуществления переворота.

Мы считали и считаем, что силовые методы неприемлемы. Они дискредитируют СССР перед всем миром, подрывают наш престиж в мировом сообществе, возвращают нас к эпохе холодной войны и изоляции Советского Союза от мирового сообщества.

Все это заставляет нас объявить незаконным пришедший к власти так называемый комитет. Соответственно объявляем незаконными все решения и распоряжения этого так называемого комитета.

Уверены, органы местной власти будут неукоснительно следовать конституционным Законам и Указам Президента РСФСР.

Призываем граждан России дать достойный ответ путчистам и требовать вернуть страну к нормальному конституционному развитию.

Безусловно необходимо обеспечить возможность Президенту страны ГОРБАЧЕВУ выступить перед народом. Требуем немедленного созыва Чрезвычайного Съезда народных депутатов СССР.

Мы абсолютно уверены, что наши соотечественники не дадут утвердиться произволу и беззаконию потерявших всякий стыд и совесть путчистов. Обращаемся к военнослужащим с призывом проявить высокую гражданственность и не принимать участия в реакционном перевороте.

До выполнения этих требований призываем к всеобщей беспрочной забастовке.

Не сомневаемся, что мировое сообщество даст объективную оценку циничной попытке правого переворота.

Президент РСФСР

Председатель СМ РСФСР

И.о. Председателя Верховного Совета РСФСР

19 августа 1991 года, 9-00 утра

Б.Н.Ельцин

И.С.Силаев

Р.И.Хасбулатов

Президент Российской Советской Федеративной Социалистической Республики

Указ №59

от 19.VIII.91 г.

В связи с действиями группы лиц, объявивших себя Государственным комитетом по чрезвычайному положению, постановляю:

1. Считать объявление Комитета антиконституционным и квалифицировать действия его организаторов как государственный переворот, являющийся ничем иным, как государственным преступлением.

2. Все решения, принимаемые от имени так называемого комитета по чрезвычайному положению, считать незаконными и не имеющими силы на территории РСФСР. На территории Российской Федерации действуют законно избранная власть в лице Президента, Верховного Совета и Председателя Совета Министров, всех государственных и местных органов власти и управления РСФСР.

3. Действия должностных лиц, исполняющих решения указанного комитета, подпадают под действие уголовного кодекса РСФСР и подлежат преследованию по закону.

Настоящий Указ вводится в действие с момента его подписания.

Президент РСФСР

Б.Ельцин

Постановление

Президиума Верховного Совета РСФСР О созыве чрезвычайной сессии Верховного Совета РСФСР

В ночь с 18 на 19 августа политическая обстановка в нашей стране коренным образом изменилась в результате антиконституционного переворота.

В соответствии с Конституцией СССР чрезвычайное положение могло быть введено Верховным Советом СССР или Президентом СССР с согласия республики, а при отсутствии такого согласия — решением Верховного Совета СССР, принятым большинством, не

менее двух третей от общего числа его членов. Поскольку при введении чрезвычайного положения была нарушена Конституция СССР, постольку действия так называемого Чрезвычайного комитета являются государственным переворотом.

Поставлено под вопрос нормальное функционирование конституционных органов власти РСФСР.

В сложившейся ситуации Президиум Верховного Совета РСФСР постановляет:

1. Созвать внеочередную сессию Верховного Совета РСФСР 21 августа в 11.00 в Доме Советов РСФСР с повесткой

дня «О политической ситуации в РСФСР, сложившейся в результате государственного переворота».

2. Исполнение решений так называемого Чрезвычайного комитета будет квалифицироваться как участие в совершении государственного преступления со всеми вытекающими последствиями.

Первый заместитель Председателя
Верховного Совета РСФСР
Р.И.Хасбулатов

Москва, Дом Советов РСФСР

19 августа 1991 года

№1624-1

Указ

Президента Российской Советской Федеративной Социалистической Республики

Предпринята попытка государственного переворота, отстранён от должности Президент СССР, являющийся Верховным Главнокомандующим Вооружённых Сил СССР, Вице-президент СССР, премьер-министр СССР, Председатель КГБ СССР, министры обороны и внутренних дел СССР вошли в антиконституционный орган, совершив тем самым государственное преступление. В результате этих действий деятельность законноизбранной власти Союза ССР оказалась парализованной.

В сложившейся чрезвычайной ситуации постановляю:

1. До созыва внеочередного Съезда народных депутатов СССР все органы исполнительной власти Союза ССР, включая КГБ СССР, МВД СССР, Министерство обороны СССР, действующие на территории РСФСР переходят в непосредственное подчинение избранного народом Президента РСФСР.

2. Комитету государственной безопасности РСФСР, Министерству внутренних дел РСФСР, Государственному комитету РСФСР по оборонным вопросам временно осуществлять функции соответствующих органов Союза ССР на территории РСФСР.

Все территориальные и иные органы МВД, КГБ и Министерства обороны на территории РСФСР обязаны немедленно исполнять указы и распоряжения Президента РСФСР, Совета Министров РСФСР, приказы КГБ РСФСР, МВД РСФСР, Государственного комитета РСФСР по оборонным вопросам.

3. Всем органам, должностным лицам, гражданам РСФСР принять незамедлительные меры к тому, чтобы исключить выполнение любых решений и распоряжений антиконституционного Комитета по чрезвычайному положению.

Должностные лица, выполняющие решения указанного комитета, отстраняются от исполнения своих обязанностей в соответствии с Конституцией РСФСР. Органам Прокуратуры РСФСР немедленно принять меры для привлечения указанных лиц к уголовной ответственности.

Президент РСФСР

Б.Ельцин

Москва, Кремль

19 августа 1991 года

№61

Па ўсіх прагнозах 1992 год стане годам вялікіх зьменаў.
Гэта будзе гарачы й цяжкі палітычны год. Але Вы можаце
больш упэўнена адчуваць сябе, чытаючы газэту

НАВІНЫ

Беларускага Народнага Фронту

Ваша газэта

«АДРАДЖЭНЬНЯ»

Зыходзячы зь цяперашняй пэрыядычнасьці
(2 разы ў месяц) рэдакцыя заявіла
падпісны кошт газэты **14 руб. 16 кап.**

Але мы зробім усё магчымае, каб з 1992
«НАВІНЫ АДРАДЖЭНЬНЯ» выходзілі
штотыднёва. У гэтым выпадку
аплочаная Вамі сума стане коштам
паўгадавой падпіскі.

Падпісны індэкс
63895

Тым, хто працягне падпіску
да канца года, рэдакцыя
разашле першы ліпеньскі
нумар бясплатна.

Падпіску можна аформіць
ва ўсіх аддзяленьнях
сувязі.

Сталыя рубрыкі:

РУХ, ПАЛІТЫКА, ЭКАНОМІКА, ЧАРНОБЫЛЬ,
АСОБА, ГРАМАДЗТВА, ВЁСКА, ГІСТОРЫЯ,
КУЛЬТУРА, ПАДЗЕІ, ФАКТЫ ды інш.

*ўмееце думаць бязь
лішніх эмоцыяў;
хочаце будаваць сваё
жыцьцё ўласнымі рукамі,
давяраеце інфармацыі
зь першых вуснаў,*

**«НАВІНЫ АДРАДЖЭНЬНЯ» –
Ваша газэта!**

**Будучыня Беларусі –
незалежная Беларусь!
Будучыня беларускага
друку – незалежны друк!**